

תכנון ובניה ושלטון מקומי תכנון ובניה - משפט פלילי	הנחיות היועץ המשפטי לממשלה
הגשת אישומים כנגד קבלנים אשר עברו על חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט - 1969	תאריך: ט' אדר א' התשנ"ז, 16 פברואר 1997 מספר הנחיה: 8.1152 (52.002ב)

הגשת אישומים כנגד קבלנים אשר עברו על
חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט - 1969

א. כללי

חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט - 1969 (להלן - חוק רישום קבלנים) קובע כי לא יבוצעו עבודות הנדסה בנאיות אם היקפן הכספי או מהותן המקצועיות חורגים מהתחום שנקבע בתקנות. כמו כן יבוצעו עבודות אלה אך ורק בידי קבלן הרשום בפנקס הקבלנים אשר קיבל רשיון מאת רשם הקבלנים לעסוק באותן עבודות.

לפיכך, העבירות על החוק הן בעיקר משני סוגים: קבלנים המבצעים עבודות הנדסה בנאית והם אינם רשומים בפנקס הקבלנים וקבלנים רשומים בפנקס האמור אשר מבצעים עבודות החורגות במהותן ובהיקפן הכספי מהסיווג שנקבע להם. כתוצאה מביצוע עבירות אלה נפגעים טיב הבניה, בטיחות העובדים בענף זה וכן בטיחות כלל הציבור.

מאחר וביצוע עבודות בניה בידי קבלן בניגוד להוראות חוק רישום קבלנים הוא בגדר הפרת היתר הבניה הניתן בידי הועדות לתכנון ובניה לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965 (ראו סעיף 14(ב) לחוק רישום קבלנים), יהיה זה נכון לשלב את אכיפת החוק בתחום זה במסגרת אכיפת הוראות חוק התכנון והבניה.

ב. הסמכת תובעים

הגורמים אשר הוסמכו לשמש כתובעים מכוח סעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 בהליכי תכנון ובניה, יוסמכו גם לנהל הליכים לפי חוק רישום קבלנים, בין שהם תובעים המועסקים ברשות מקומית, בתאגיד שהוקם על-פי חוק או על-ידי ועדת התכנון.

לפיכך, ברשימת החיקוקים הכלולים בהסמכת התובעים כאמור יתווסף החוק רישום קבלנים.

ג. ניהול הליכים נגד קבלנים עבריינים**(1) בחינת חומר חקירה**

הועבר אל התובע חומר חקירה בקשר לתלונה על עבירה לפי חוק רישום קבלנים, אם מאת רשויות התכנון ואם מאת רשם הקבלנים, יבדוק התובע אם יש בחומר ראיות מספיקות להגשת אישום (חומר שנאסף על-ידי רשם הקבלנים, למעט חומר שהוא אוסף במסגרת השלמת חקירה שנתבקשה על-ידי תובע, יועבר לתובע באמצעות הרשות המקומית שתודיע לרשם הקבלנים מי התובע המופקד על הטיפול בתיק).

סבר התובע כי אין ברשותו חומר מספיק להגשת אישום רשאי הוא לבקש השלמת החקירה מרשויות התכנון, וכן מידע נוסף מרשם הקבלנים או מגורם אחר שברשותו חומר רלוונטי בעניין.

(2) הגשת אישום

מצא התובע כי יש בחומר שהועבר לעיונו חומר מספיק להגשת אישום יוגש האישום, אלא אם מצא התובע כי בנסיבותיו המיוחדות של המקרה אין עניין לציבור בהגשת האישום. בהחלטה שלא להגיש אישום בשל העדר עניין לציבור יירשמו הנימוקים המיוחדים שיהוו בסיס להחלטה (אפשר גם להכפיף החלטה כאמור לאישור גורם כגון פרקליט מחוז).

בבחינת החומר לקראת הגשת האישום תינתן תשומת לב מיוחדת לשאלה האם באותו מקרה רשויות הועדה המקומית או רשם הקבלנים עשו שימוש בסמכותם לצוות על הפסקת הבניה, שכן אם לא הוגש אישום נגד האדם כלפיו ניתן הצו כאמור תוך חמישה-עשר ימים מיום מתן הצו, אז ייפוג תקפו של צו הפסקת הבניה (ראו סעיף 14 לחוק רישום קבלנים). מכאן החשיבות הציבורית להגשת האישום תוך פרק זמן זה, ולא מעבר לכך (אף שהדבר ניתן מבחינה חוקית).

(3) טיעון לעונש

בטיעונים לעונש יבהיר התובע לבית-המשפט את העניין הציבורי שיש בשמירה על הוראות חוק רישום קבלנים, הבאות להבטיח טיב הבניה וכתוצאה מכך בטיחות הציבור, כאשר חריגה מהן עלולה להביא אף לקיפוח חיי אדם.

בהתאם לטיב העבירה ולחומרת המקרה יבקש התובע מבית-המשפט להפעיל את מלוא סמכויותיו, במסגרת הליכי תכנון ובניה דהיינו:

- צווי הפסקת עבודה
- צווי הריסה